

інтереси держави, її інноваційний розвиток. Додатковими заходами щодо залучення зовнішніх інвестицій, які будуть спрямовуватися в пріоритетні інноваційні проекти є : доповнення існуючої законодавчої бази і розроблення нової, що передбачатиме пільги для іноземних інвесторів, які мають намір вкладати кошти саме в розвиток наукоємних галузей; забезпечення високого рівня підготовки інвестиційних проектів інноваційного характеру відповідно до міжнародних стандартів; активне співробітництво з міжнародними інвестиційними та фінансовими структурами; ефективне інформаційне забезпечення потенційних іноземних інвесторів щодо можливостей реалізації інноваційних проектів в Україні.[3] Отже, хоча б при частковому вирішенні зазначених проблем, Україна зможе покращити інвестиційний клімат, збільшити інвестиційну привабливість, що в свою чергу посприятиме інноваційному розвитку підприємств та приведе до піднесення економіки в цілому.

Література: 1. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40-IV, [Електронний ресурс] : Режим доступу - <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>; 2 Беліков О., «Інвестування в інноваційну діяльність. Проблеми та шляхи їх вирішення», Юридичний журнал, № 9, 2008 р.; 3. Товт Т.Й. Особливості фінансування інноваційної діяльності підприємств в Україні [текст] /Т.Й. Товт // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – №3(81). – С.102–108.

Шилова О.Ю.,

*к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства,
Писоцька Г.В., студент 5 курсу ДонНТУ,
м. Донецьк, Україна*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

В умовах глобалізації все частіше постає питання щодо економічної та, особливо, енергетичної незалежності країн. Становлення ринкової економіки та розвиток конкурентоспроможних підприємств в Україні неможливо забезпечити без стабільно функціонуючої енергетичної промисловості. Історично одним з найбільш значущих природних ресурсів в національному господарстві є вугілля, від загальних обсягів видобутку якого прямо або опосередковано залежить розвиток металургійної, машинобудівної та інших галузей промисловості. Слід також зазначити, що в Україні пріоритет вугілля зростає завдяки його значним запасам, превалюючи над запасами газу, нафти, руди для виробництва ядерного палива [3, с. 77]. Відповідно до цього вугільну промисловість можна вважати базовою для української економіки, а це означає, що саме в даній сфері, в першу чергу, мають впроваджуватися інноваційні заходи, спрямовані на її розвиток.

Реалізація інноваційної політики розвитку підприємств вугільної промисловості має ґрунтуватися на державній підтримці. Це пояснюється поділом вугільної промисловості на дві частини – державну та недержавну, при цьому на останню припадає близько 40% від загального обсягу видобутого вугілля [5, с. 352]. Підприємства, що належать до приватного сектору, переважно входять до складу потужних фінансово-промислових груп, що дозволяє їм отримувати своєчасну підтримку в реалізації інноваційних проектів та відкриває ширший доступ до залучення інвестицій. На відміну від приватного сектору, підприємства вугільної промисловості, що знаходяться в управлінні Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, відзначаються збитковістю діяльності впродовж багатьох років, що не сприяє підвищенню їх інвестиційної привабливості. Кошти, які щороку виділяються з державного бюджету, йдуть переважно на покриття заборгованості із заробітної плати робітникам, із соціальних внесків перед Пенсійним фондом, за спожиту електроенергію тощо. Отже, на впровадження не тільки інноваційних технологій, техніки та методів управління, а й проектів з реконструкції та модернізації виробництва не залишається коштів.

Складність залучення інвестицій на підприємства вугільної промисловості з державною формою власності визначається не тільки їх незадовільним економічним станом, а, безпосередньо, специфікою виробничого процесу з видобутку вугілля та значними ризиками [1, с. 130]. Оскільки виробнича потужність вугледобувного підприємства є одним з основних показників при розробці інвестиційного проекту з реалізації інновацій на підприємстві, це

вимагає обґрунтування техніко-економічних показників проекту. На практиці, зокрема, придбання за рахунок державних коштів нових технічних засобів для вугільних підприємств не стимулює досягнення високих техніко-економічних показників від використання нововведень, навпаки, впровадження нових засобів переважно не має інноваційного характеру, тобто придбаються засоби із застарілими якісними характеристиками й у результаті переоснащення шахта не тільки не позбавляється збитків, а навіть не знижує їх [5, с. 353].

Серед основних причин неповного освоєння техніко-економічних показників роботи сучасних шахт є: відставання робіт з реконструкції або підготовки нових горизонтів, а також здача шахт в експлуатацію з великими недоробками, зокрема, з недостатньою лінією очисних вибоїв; недостатня ефективність використання лінії очисних вибоїв; невисока достовірність даних геологічної розвідки; погіршення гірничо-геологічних умов (зміна потужності і кутів падіння пластів, збільшення газо-, водообільності); відробка запасів високопродуктивних вугільних пластів і перехід на обробку малопотужних.

Також негативно впливають на результати реалізації проектів реконструкції та модернізації вугільних підприємств недоліки в організації виробництва і праці, низький рівень концентрації гірничих робіт, невиконання ряду технічних рішень, передбачених проектом, недостатня обґрунтованість проектних показників продуктивності праці і собівартості та ін. [4, с. 210-211]. Такі специфічні ризики реалізації інвестиційних проектів у вугільній промисловості підвищуватимуть вимоги інвестора щодо обґрунтування оцінки інвестиційної привабливості об'єктів інвестування, у тому числі таких показників: забезпеченість потенційними запасами вугілля та інші геолого-технологічні показники; інвестиційна привабливість регіону знаходження підприємства; динаміка змін валютних курсів; кадровий потенціал підприємства; рівень корпоративної культури підприємства та інші показники [2, с. 7]. В цілому, пошук шляхів залучення інвестицій без аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища не представляється можливим через те, що саме вони визначають рівень ризику господарської діяльності та значною мірою впливають на результати інвестиційної активності суб'єктів господарювання [5, с. 355].

Отже, на рівні самих підприємств вугільної промисловості та на рівні Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, як суб'єкта управління правами державної власності, необхідна розробка та впровадження заходів щодо зниження ризиків зовнішнього середовища, зокрема, щодо стабільності законодавства у сфері захисту прав інвесторів. Поряд із цим, включення відповідних заходів до загальної програми інноваційного розвитку підприємств дозволить підвищити їх інвестиційну привабливість. Таким чином, формування конкурентоздатних підприємств вугільної промисловості вимагає пошуку інноваційних шляхів розвитку, здатних забезпечити підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності, зберегти та розширити ринки збуту продукції, сформувати позитивну репутацію й імідж серед покупців, кредиторів та постачальників. Це можливо забезпечити на інноваційній основі, в першу чергу, за рахунок своєчасного технічного та технологічного оновлення, а також впровадження сучасних методів управління. Створення сприятливого інноваційно-інвестиційного клімату та розробка стратегії розвитку вугільної промисловості на загальнодержавному рівні сприятимуть залученню інвестиційних коштів як вітчизняних, так і іноземних інвесторів, що дозволить підвищити ефективність інноваційної діяльності у цій галузі та забезпечити її розвиток.

Література: 1. Акмаєв А.І. Пошук шляхів інтеграції вугледобувних підприємств / А.І. Акмаєв, О.В. Белозерцев // Теоретичні та прикладні питання економіки: зб. наук. праць. Випуск 24. (за заг. ред. проф. Єханурова Ю.І., Шегди А.В.). – К.: Видавничо-поліграфічний цент «Київський університет», 2011. – С. 128-136. 2. Амоша О.І. Місце оцінки інвестиційної привабливості в інвестиційному процесі вугледобувних підприємств / О.І. Амоша, І.Л. Гришко // Вісник Запорізького національного університету: Економічні науки. – 2011. – №4 (12). – С. 5-9. 3. Арчикова Я.О. Напрями підвищення інвестиційної та інноваційної діяльності вугільної галузі / Я.О. Арчикова // Інноваційна економіка. – 2012. - № 7 (33). – С. 77-79. 4. Лозинський І.Є. Розробка інвестиційної програми розвитку вугледобувних підприємств на основі SWOT- та PEST-аналізу / І.Є. Лозинський // Економіка промисловості. – 2011. – №56 (4). – С. 210-215. 5. Щєбланова К.А. Деякі напрями вдосконалення інвестиційно-інноваційної політики вугільної промисловості / К.А. Щєбланова / Стратегія і механізми регулювання промислового розвитку: зб. наук. праць / НАН України, Ін-т економіки пром-сті; редкол.: Булеєв І.П. (відп. ред.) та ін. – Донецьк, 2010. – С. 350-359.

Секція 7. ПРОБЛЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВ НА РЕАЛІЗАЦІЮ СОЦІАЛЬНИХ ТА ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОЕКТІВ

*Камінська Т.Г.,
к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту
Національного університету біоресурсів і природокористування України,
м. Київ, Україна*

СИСТЕМА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ КРУГООБОРОТУ КАПІТАЛУ ЯК ПЕРЕДУМОВА СТАБІЛЬНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Загальна величина капіталу підприємства, який постійно обертається, є динамічною величиною та змінюється під впливом внутрішніх та зовнішніх чинників. Тому, зважаючи на те, що капітал є джерелом формування активів підприємства, а його кругообіг - джерелом збільшення обсягів активів та формування прибутку, його зміни не повинні бути стихійними, а мають чітко регулюватись у процесі системного управління діяльністю підприємства. Разом з тим, ефективне управління капіталом та його кругообігом неможливе без ґрунтовного контролю за змінами його величини та структури.

Контроль кругообігу капіталу являє собою систему, що забезпечує концентрацію контрольних дій на найбільш пріоритетних напрямках цієї діяльності підприємства, своєчасне виявлення відхилень її фактичних результатів від очікуваних і прийняття оперативних управлінських рішень, що забезпечують її нормалізацію. В складі механізмів управління кругообігом капіталу важлива роль відводиться системам і методам його внутрішнього контролю. Внутрішній контроль кругообігу капіталу являє собою організований підприємством процес перевірки господарських операцій на всіх етапах руху капіталу підприємства з метою реалізації розробленої стратегії та намічених показників поточних і оперативних планів.

В сучасних умовах розвитку бізнесу актуальним завданням стає підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання за допомогою формування комплексного організаційно-методичного механізму внутрішнього контролю кругообігу капіталу та відповідного його інструментарію. Варто відмітити недостатнє організаційне та методичне забезпечення внутрішнього контролю кругообігу капіталу, що проявляється у безсистемності викладення необхідних аспектів організації контролю, відсутності пояснень щодо застосування тих або інших прийомів та процедур при вивченні та оцінці системи бухгалтерського обліку, нерозробленості порядку узгодження даних різних джерел інформації. Необхідність приведення у дію всіх важелів організаційного механізму внутрішнього контролю кругообігу капіталу у відповідність до вимог сучасної теорії та практики, нерозробленість методичних питань його здійснення, свідчать про актуальність та практичну значимість даної проблеми.

Побудова системи контролю на підприємстві в будь-якій функціональній його формі, включаючи і внутрішній контроль кругообігу капіталу, повинна базуватися на певних принципах, з яких варто виділити наступні:

1. Направленість системи контролю на реалізацію розробленої стратегії підприємства.
2. Багатофункціональність контролю.
3. Орієнтованість контролю на кількісні стандарти.
4. Відповідність методів контролю специфіці методів аналізу та планування.
5. Своєчасність операцій контролю.
6. Гнучкість побудови контролю.
7. Простота побудови системи контролю.
8. Економічність контролю.

Виходячи із перерахованих принципів контроль кругообігу капіталу підприємства будуватиметься за такими етапами (рис. 1):